

06.02.2015.

III sesija

Jauniešu garantijas iniciatīva – gads pēc ieviešanas uzsākšanas

Jauniešu bezdarba būtisks pieaugums ekonomiskās krīzes laikā Eiropas Savienībā (turpmāk – ES) stimulēja Eiropas Komisiju 2012.gada nogalē iniciēt pasākumus, kas nekavējoties veicami, lai jaunieši varētu strādāt vai turpināt mācības. 2012.gada decembrī tika publicēta Jauniešu nodarbinātības pakotne. Ņemot vērā stratēģijā “Eiropa 2020” izvirzītos nodarbinātības, izglītības veicināšanas un nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas mērķus, kā arī jauniešu cilvēkkapitālā veikto ieguldījumu ilgtermiņa ietekmi, 2013.gada pavasarī Eiropadomē ES dalībvalstis vienojās par Jauniešu garantijas programmas izveidi un darbības pamatprincipiem jauniešu bezdarba problēmu risināšanai ES dalībvalstīs. 2013.gada martā Jauniešu nodarbinātības iniciatīvas ieviešanai tika piešķirti 6 miljardi *euro*.

Jauniešu garantijas iniciatīva paredz, ka visi jaunieši līdz 25 gadu vecumam saņem savām prasmēm atbilstošu darba piedāvājumu, iespēju iziet mācekļa praksi, stažēties vai uzsākt tālākizglītību četru mēnešu laikā pēc tam, kad kļuvuši par bezdarbniekiem vai arī ieguvuši izglītību. Jauniešu garantijas iniciatīvu var izmantot, lai atbalstītu tādas lietas kā pirmā darba pieredze, mācekļa prakse un stažēšanās, uzņēmējdarbības sākšanas atbalsts, kvalitatīva profesionālā izglītība un apmācība, otrās iespējas programmas jauniešiem, kas priekšlaicīgi pametuši skolu, un mērķtiecīgas darba samaksai un pieņemšanai darbā paredzētas subsīdijas.

Īpašais piešķirums Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas ietvaros ir atvēlēts 20 ES dalībvalstīm, proti, Beļģijai, Bulgārijai, Horvātijai, Kiprai, Čehijai, Francijai, Grieķijai, Ungārijai, Īrijai, Itālijai, Latvijai, Lietuvai, Polijai, Portugālei, Rumānijai, Slovākijai, Slovēnijai, Spānijai, Zviedrijai un Apvienotajai Karalistei.

Jauniešu nodarbinātības jautājums joprojām ir aktuāls, saskaņā ar *Eurostat* datiem 2013.gadā jauniešu bezdarbs vidēji Eiropas Savienībā bija 23,4%, Latvijā – 23,2%, visaugstākais šis rādītājs bija Grieķijā – 58,3%, viszemākais Vācijā – 7,9%. Latvijā visaugstākais jauniešu bezdarba līmenis bija 2009.gada pēdējā ceturksnī – 40,4% (ES – 20,5%). Ņemot vērā laika nobīdi starp tautsaimniecības atveseļošanas un jaunu darba vietu rašanos, paredzams, ka bezdarba līmenis Eiropas Savienībā tuvākajā nākotnē samazināsies, tikai lēnām (10,4% 2015.gadā).

Stratēģijā “Eiropa 2020” izvirzītais mērķis samazināt skolu nepabeigušo jauniešu īpatsvaru zem 10% ir cieši saistīts ar jauniešu nodarbināmības veicināšanu. Saskaņā ar *Eurostat* datiem to jauniešu īpatsvars, kuri priekšlaicīgi pamet skolu, ir samazinājies no 15,7% 2005.gadā līdz 12% 2013.gadā un puse no ES dalībvalstīm jau sasniegušas savus mērķus vai tuvojas tiem.

Iespējamie diskusiju jautājumi:

- *Jauniešu garantijas iniciatīva gadu pēc tās uzsākšanas – kas sasniegts?
Jauniešu garantijas iniciatīvas īstenošanas ietekme uz jauniešu nodarbinātības rādītājiem.*
- *Jauniešu garantijas īstenošanā konstatētās problēmas, iespējamie risinājumi.*
- *Labā prakse, arī attiecībā uz NEET (jaunieši, kuri nav ne nodarbināti, ne iesaistīti izglītībā vai apmācībā un nav reģistrējušies valsts nodarbinātības dienestā) problēmas risināšanu.*

